

VERVIER, Jan Baptist, arts, politiek pamflettist, taalbevorderaar (Gent 1750 - Gent 15 december 1817).

Hij stamde uit een geslacht van rechtskundigen die opgingen in de ideeën van de Aufklärung. Uit het gepatroneerd college van Geel weggelopen, liet hij zich inlijven bij een infanterieregiment en studeerde later in de medicijnen te Leuven (licentiaat op 22 april 1777). Hij diende enige tijd als arts op een slavenschip tussen Afrika en de Antillen en vestigde zich toen te Gent, waar hij een voor-aanstaand en toegewijd arts was die, ook tijdens de vele politieke woelingen, het heil van de patiënten boven alles stelde, o.m. tijdens een zware tyfusepidemie in 1793. Van 1791 af werkte hij mee aan *Die Excellente Print-Cronike van Vlaanderen*, uitgegeven door een groep Gentenaars, vijanden van het triomferend klerikalisme van de patriotten. Hierin werden velerlei beschuldigingen geuit en zijn verhalen over de knevelarijen, door de machthebbers gepleegd, niet van de lucht. Zo heeft Vervier bijgedragen tot de geleidelijke laïcisering van de samenleving. Hij stond op goede voet met de opruiers van de nieuwe tijd, ageerde liefst ondergronds en stond bekend als een „vijg”, de vulgaire spotnaam van de keizersgezinden tijdens de Brabantse Omwenteling.

Vervier is o.m. de auteur van een gedicht op het herstel van de moedertaal in de zuidelijke Nederlanden (1814-'15), een dithyrambe van Grootnederlandse strekking, de ultieme bevestiging van een overtuiging die het goed vindt dat taal en staatsaanhorigheid elkander volkomen dekken. Dit gedicht van 391 hexameters ademt de geest van Verloofs Verhandeling op d'Onacht der moederlyke Tael, een thema dat later door Jan Frans Willems werd overgenomen.

Sommige van Verviers medische tijdgenoten hebben het Vlaamse bewustzijn meer opzettelijk gestimuleerd dan hij, maar als kordaat Nederlandschrijvend arts in de belangrijkste stad van het graafschap Vlaanderen heeft hij de verfransing, die een stadsverschijnsel was, bepaald niet in de hand gewerkt. Wanneer men Elias' stelling aanneemt dat de taal de weg baant naar een nationaal reveil, moet men Vervier in het Vlaamsgezinde kamp onderbrengen. Hij was een voorloper van het negentiende-eeuwse liberale flamingantisme zoals dit door Julius Vuylsteke, Paul Fredericq, e.a. verkondigd werd.

WERKEN: *Die Excellentie Print-Cronike* (die hij ook met tekeningen verluchte); - *Gedigt aen Mr Johannes Palfyn* (1785); - *Redevoering voor de leerlingen van de Vroedschool* (1785); - *Aforismen van Hippocrates* (1792); - *Het Herstel der Moedertaal* (1814-'15).

LITERATUUR: L. Elaut, *Het mollewerk van een Gents geneesheer uit de Patriottentijd*, in *Handelingen van de Kon. Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, XXV (1971, p. 117-134). LEO ELAUT